

Ján Šugár, Alena Lukáčová

Implementace ICT do vzdělávacího systému MV ČR

Zeszyt Naukowy 5, 18-23

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Implementace ICT do vzdělávacího systému MV ČR

Abstract: The article deals with the implementation of modern ICT and its impact on the efficiency of education within the Ministry of Interior of the Czech Republic. ICT presents a great progress especially for the purposes of the students and teachers. The authors underlined the necessity to equip the police schools with the ICT. But there is a problem of lack of the finance. It's up to management of the Ministry of Interior of the Czech Republic to solve the problem.

Key words: ICT, police schools, professional police education, progress, competition, internet, e-learning

Rozvoj techniky a technických věd přestal být v posledních desetiletích spojován pouze s ekonomikou. Významně se prosazuje především v oblasti vzdělávání, přičemž skýtá velké množství nebývalých možností způsobů vzdělávání, které by bez těchto moderních informačních a komunikačních technologií (ICT) nebyly realizovatelné.

Vezmeme-li v úvahu fakt, že mezi technickými didaktickými prostředky ještě zcela donedávna převažovala audiovizuální média, jakými jsou např. zpětný projektor, projektor diapozitivů, meotar, magnetofon či videopřehrávač¹, pak přes veškeré jejich nesporné výhody a určitý pokrok, který ve své době znamenala, je nutno konstatovat, že tato média jsou již překonána. Konec 20. století a počátek 21. století se do historie lidstva zapsal jako razantní nástup výpočetní techniky do všech typů vzdělávacích zařízení a ruku v ruce s ní i celosvětová informační počítačová síť – inter-

¹ J. Kapounová, K. Kostolányová, I. Nagyová, *Multimédia v práci učitele*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 6.

net². Od tohoto okamžiku začalo být veškeré dění úzce spjato s informačními a komunikačními technologiemi. Odborná i laická veřejnost očekává, že obdobně jako kdysi nově objevená páka znásobila sílu lidských paží a lupa rozlišení lidského oka, i tyto nové technologie pravděpodobně sehrají významnou roli v případě lidského myšlení a komunikace³. Domníváme se, že se jedná o velmi logickou prognózu, od které lze v oblasti lidského vědění očekávat spíše více pozitiv nežli negativ.

Vývoj ve světě způsobil, že i náš současný vzdělávací systém je poznamenán boomem nejrůznějších druhů moderních prostředků odvozených od těchto technologií, teorií systémů a kybernetických pedagogicko-psychologických modelů, přičemž velké pozornosti se těší zejména počítače se všemi aplikacemi, jejichž multimediální vlastnosti zahrnují audiální i vizuální nástroje. To se odráží i v nově vznikajících vědních oblastech, např. v mediální pedagogice a didaktice či v mediální psychologii, přičemž tyto si kladou mimo jiné otázku, zda se jedná pouze o rozšíření stávajících prostředků nebo zda tyto prostředky startují novou a vyšší úroveň vzdělávacích koncepcí⁴. Výše uvedené nás opravňuje konstatovat, že rozvoj ICT ve svém důsledku vyúsťuje v dramatickou změnu struktury nabídky studijních programů, forem a prostředků vzdělávání⁵, ale současně lze od nich očekávat i zvýšení kvality nejen vyučovacího procesu, nýbrž i výsledného vzdělání.

Z hlediska rozvoje policejního školství lze konstatovat, že tento trend je patrný i zde, ovšem je současně i nutno zmínit, že i přes veškeré úsilí zainteresovaných institucí a snahy jednotlivých nadšených pedagogů, bylo zaznamenáno jen málo úspěchů. Tento svým způsobem velmi neutěšený

² J. Malach, M. Mikošek, *Tvorba a užití didaktických médií*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 14.

³ J. Kapounová, K. Kostolányová, I. Nagyová, *Multimédia v práci učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 7.

⁴ D. Dobrovská, J. Semrád, J. Vobořilová, *Možnosti uplatnění e-learningu v pedagogické přípravě učitelů technických předmětů*. 2003, s. 1.

⁵ H. Šebková, J. Kohoutek, J. Šturcová, *Metodika komplexního hodnocení kvality*. In *Aula*, ročník 13, 2005, zvláštní číslo, s. 110–111.

stav lze připsat pouze jedinému příčině, a tou je nedostatek financí, které jsou potřebné k zakoupení např. LMS (Learning Management System) čili příslušného hardware a rovněž i výukového softwaru. V případě výukového softwaru se navíc jedná o další závažný problém. Komerční software celkem logicky nedokáže naplnit specifické cíle a obsah odborných policejních předmětů. A zde narážíme na další velmi závažný problém, který je opět nutno řešit prostřednictvím značného objemu financí, neboť na tvorbě odpovídajícího softwaru, který by plně vyhovoval tak specifickému prostředí, jakým je policejní školství, musí participovat celý tým odborníků, kteří navíc budou disponovat i odpovídajícím technickým vybavením.

Z výše uvedeného lze vyvodit závěr, že každá vzdělávací instituce, která nechce ztratit svůj význam, se nutně musí tomuto trendu rychle přizpůsobit. A toto samozřejmě platí i pro všechny vzdělávací instituce působící v rámci MV, neboť škola se spíše nežli pouhým zdrojem informací musí pro studenty stát především zprostředkovatelem zdrojů informací a průvodcem po těchto zdrojích. Způsobilst efektivně pracovat s informacemi se stává rozhodujícím faktorem úspěšnosti nejen jednotlivých absolventů, ale i celých škol. Proto se vzdělávání prostřednictvím internetu stále častěji stává integrální součástí tradičních forem studia.⁶ Svým začleněním do vzdělávacího systému České republiky na základě zákona č. 232/1992 Sb. převzala na sebe výše uvedené závazky i Policejní akademie ČR v Praze, neboť požadavky dnešní moderní doby na výstupní profil absolventa vysoké školy jsou mimořádně vysoké a v našem případě i absolventi PA ČR v Praze musí tyto požadavky zcela splňovat, jinak nemají šanci obstát v tvrdém konkurenčním prostředí. Obdobné závazky převzaly i rezortní střední a vyšší školy. Hovoříme-li zde o konkurenci na trhu práce, pak máme jednoznačně na mysli znalosti a vědomosti získané

⁶ H. Mann, *Virtuální univerzita*. In: *Materiály k otevřenému distančnímu vzdělávání. Otevřené a distanční vzdělávání na vysokých školách. Současný stav a perspektivy*. Olomouc: Andragogé – Centrum otevřeného a distančního vzdělávání UP, 2000, č. 6, s. 84–87.

prostřednictvím speciálních policejních předmětů vyučovaných v rámci rezortního školství a jejich srovnání se světem. Jako příklad uvádíme snahu vedení PA ČR za pomoci ICT zkvalitnit především výuku v kombinované formě studia tak, aby zejména absolventi této formy studia dosáhli potřebné úrovně požadovaných odborných kompetencí. Jedním z nejpříjemnějších řešení zcela v pokrokovém duchu moderních vzdělávacích technologií je systematické budování e-learningového prostředí, které významným způsobem posílí motivační prvky k systematické samostatné přípravě studentů, čímž ji v konečném výsledku i zefektivní, což se zúročí v podobě očekávaného výsledku⁷.

Odborníci⁸ poukazují na ten fakt, že zavádění nových komunikačních technologií je samo o sobě obrovskou inovací a jen velmi těžko může být zprostředkováno a prosazeno samo o sobě. Nejmodernější technologie spolu s tou nejpestřejší nabídkou výukových programů budou jen „mrtvým železem“ a další dávkou nadbytečných dat, pokud jejich uživatelé nebudou motivováni a kvalifikováni k jejich efektivnímu využití. Týká se to jak studentů, z nichž mnozí disponují dovednostmi jak zacházet s novými technologiemi, např. s internetem, ale již příliš nedychtí po tom, chtít a umět internetu využívat jako prostředku sloužícího ke vzdělávání. Týká se to ale právě tak pedagogů, z nichž mnozí by internet jako didaktický prostředek využívat chtěli, ale opětovně mnozí z nich v praktických dovednostech v zacházení s novými technologiemi za svými svěřenci daleko zaostávají. S tímto názorem nelze nesouhlasit.

Základní přístup k chápání role nových vzdělávacích médií a technologií lze shrnout do myšlenky, že jakoukoliv technologii lze chápat jako sadu dostupných nástrojů umožňujících lidem uskutečňovat své úkoly efektivnějším způsobem. Pokud lidé řeší složitější problémy, rozšiřují své zkušenosti a vědomosti. Z tohoto důvodu můžeme v současnosti všeobecně

⁷ J. Dworzecki, *Policja w Polsce. Wybrane zagadnienia*, EAS, Kraków 2011, s. 259–261.

⁸ P. Kapoun, *Mediální komunikace a vzdělávání*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2003, s. 24

používané ICT kvalifikovat jako prostředky nabízející nástroje pro rozvíjení a rozšiřování lidského myšlení. Moderní technologie umožňují studentům zaznamenat větší úspěšnost ve složitých úkolech s daleko větší samostatností či nezávislostí a navíc mají tendenci podporovat konstruktivní vzdělávání a vzájemnou spolupráci jak mezi studujícími samotnými, tak i spolupráci mezi studenty a učiteli⁹. Ve světle těchto faktů je celkem logické, že primárním požadavkem vstupu na globální trh práce bude kromě znalosti cizího jazyka i počítačová gramotnost.

Z pohledu ICT je nutno přehodnotit i tradiční pohled na úlohu učitele. Role pedagoga jako nositele i prostředníka vzdělávání musí být rozvíjena současně se zaváděním ICT do výuky. Učitel se tak pro studující stane průvodcem a pomocníkem, partnerem v diskusi, a rovněž bude i zdrojem inspirace, a to vše za zachování velké míry samostatnosti a zodpovědnosti studentů. Jinými slovy pedagogové musí s rozvojem moderních vzdělávacích technologií udržet krok, což ve svém důsledku znamená zvýšit vlastní počítačovou gramotnost, přistupovat k výuce tvůrčím způsobem, přehodnotit své pedagogické postoje a pružně reagovat na nové situace.

Závěr

Z nejrůznějších výzkumů, studií a dalších poznatků vyplývá, že vzdělávání prostřednictvím ICT zcela mění charakter vzdělávacích institucí, policejní vzdělávání nevyjímaje. Dřívější role škol spočívala především v tom, že shromažďovaly a svým studentům předávaly informace potřebné pro jejich budoucí život a praxi. Ovšem v současné době se studentům díky internetu nabízí mnoho jiných zdrojů, přičemž tyto zdroje jsou velmi obsáhlé a aktuální a v případě studentů policejních škol se nabízí srovnání s jejich kolegy ze zahraničí, což pro ně představuje významnou zpětnou vazbu a svým způsobem i motivaci. Je proto nezbytné si uvědomit, že pouze modernizací policejního vzdělávání, tedy obdobně jak je tomu

⁹ Z. Sikorová, *Konference IARTEM o učení a edukačních médiích*. In: *Pedagogika*, roč. LII, 2002, s. 369.

i v civilní sféře, mohou policejní vzdělávací instituce připravit své absolventy pro policejní praxi na té odpovídající úrovni, jakou vyžaduje situace ve společnosti, zejména nové fenomény trestné činnosti, jejichž pachatelé zásadně využívají nejnovějších technologií. Pachatelé trestné činnosti jsou, bohužel, stále two steps ahead, jak konstatují policisté na celém světě, neboť se získáním potřebných financí nemají žádné problémy a vynaložené náklady se jim několikanásobně vrátí. Stálo by za úvahu, zda by se přece jen nevyplatila obdobná investice do Policie ČR, její školství nevyjímaje.

Bibliografie

1. Dobrovská D., Semrád J., Vobořilová J., *Možnosti uplatnění e-learningu v pedagogické přípravě učitelů technických předmětů*. <http://epedagog.upol.cz/eped1.2003/clanek06.htm>.
2. Dworzecki J., *Policja w Polsce. Wybrane zagadnienia*, Kraków: EAS, 2011, ISBN: 978-83-61645-68-9; ISBN: 978-83-62674-01-5.
3. Kapoun P., *Mediální komunikace a vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2003. s. 76, vydání 1. ISBN 80-7042-307-2.
4. Kapounová J., Kostolányová K., Nagyová I., *Multimédia v práci učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, 97 s., vydání 1. ISBN 80-7042-366-8.
5. Malach J., Mikošek M., *Tvorba a užití didaktických médií*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, s. 64, vydání 1. ISBN 80-244-0276-9.
6. Mann H., *Virtuální univerzita*. In: *Materiály k otevřenému distančnímu vzdělávání. Otevřené a distanční vzdělávání na vysokých školách. Současný stav a perspektivy*. Olomouc: Andragogé – Centrum otevřeného a distančního vzdělávání UP, 2000, č. 6, s. 84–87.
7. Šebková H., Kohoutek J., Šturzová J., *Metodika komplexního hodnocení kvality*. In: *Aula*, ročník 13, 2005, zvláštní číslo, s. 110–111.
8. Sikorová Z., *Konference IARTEM o učení a edukačních médiích*. In: *Pedagogika*, roč. LII, 2002, s. 369.